

hatólag jő el, hogy nem beszéd, hanem erő az. Mert kérdezem én, hogy nagyra nőhetne-e a gyermek a szülői szeretet ereje nélkül? Meggyógyulhatna-e a beteg a hűséges, gondoskodó lelki ápolás nélkül, még akkor is, ha a világ legjobb orvosa írja elő számára az orvosságokat? Mi értelme volna mindennek, „ha minden gondolat alján” nem lenne ott Isten mint a gondolkodás végső határa s mint láthatatlanul, de állandóan működő és ható erő, mely felemeli a lecsüggedt fejeket, munkába lendíti a lankadó karokat, megegyenesíti a meghajlott életeket s mely újra és újra imádságra, hálaadásra hívja a fásult lelkeket?

„Mert nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben” — tanítja Pál apostol. De vajon minden erőben benne van-e Istenországa? Hiszen az erő az ember életében nemegyszer mint pusztító, romboló tényező jelentkezett, akárcsak a szó. Gondoljunk csak azokra a hatalmas erőkre, melyek a háború idején jelentkeztek. Gondoljunk az erős és gyenge harcára, a technika és tudomány legújabb vívmányaira, az atom és társaira, melyek a fejlődés szolgálatába állítva áldásosak lehetnének, de amelyek ma még rettegésben tartják az egész világot. Hát ezekben áll az Istenországa? Nem. Az az erő, melyre Pál apostol hivatkozik, tartalmában, természetében és hatásában egyaránt különbözik a fentiektől. Vele csak építeni, gyógyítani és simogatni lehet. Leírni, megfogalmazni éppen olyan nehéz, mint helyesen fogni fel Istent és az Ő országát. De benne van az emberben, lénye legmélyén, mint szunnyadó parázs vagy mint alig lobogó fáklyaláng, hogy célt és értelmet adjon küzdelmének. Látni nem lehet, és mégis létezik; megfoghatatlan, de maga megragad, foglyul ejt embermilliókat. Mi ez az erő? Muraközi Gyulának van egy verse, mely megkapóan adja meg erre a feleletet. A gyermek, tisztázni akarván önmaga számára az erő és az erős ember fogalmát, kérdések sorozatát teszi fel édesapjának. A tragikus tapasztalatból fakadó választ így lehet összegezni: A nyers erő, a hősiesség, a hatalom fölé nő az áldozatot vállaló és hordozó édesanyai szeretet, mint a legnagyobb erő.

Ez csak egy példa, de elég arra, hogy meggyőzzön minket a szeretet minden akadályt ledöntő, gyűlöletet elhallgattató, bánatot megvigasztaló csodálatos erejéről. Ebben áll az Istennek országa. A beszéd megindíthat tömegeket, lázba hozhat embereket, de ha nincs meg benne az a mély isteni erő, mely cselekedetre, segítségre, gyógyításra sarkall, csak beszéd marad örökre.

Ha elgondoljuk, hogy Korinthus milyen fontos pontja volt az akkori világnak; ha figyelembe vesszük, hogy mint Nyugat és Kelet egyik találkozási pontján megalakult keresztény gyülekezet milyen jelentőséggel bírt, megértjük a nagy misszionárius aggodalommal tele figyelmeztetését: vigyázatok korinthusiak, „mert nem beszédben áll az Istennek országa, hanem erőben”.

Vajon tudod-e, akárcsak Korinthus a Pál idejében, hogy te is központja vagy ma a kereszténységnek? Hogy rajtad is áll vagy bukik az eszme, mit ez a közösség képvisel? Él-e benned az a csodálatos életerő, mely a szenvedések és megpróbáltatások kereszttüzeiben is szüntelen hirdeti, hogy van értelme és célja életednek? Fakadnak-e lelkedben nemes gondolatok és elhatározások, hogy cselekvő polgára leszel Istenországának: a szeretet, jóság, békesség és gyógyulás evangéliumának? Ha igen, akkor benned is, a te jóra igyekvő szándékaidban, gondolataidat, terveidet és céljaidat irányító erőben ott van az Istenországa. Csak arra vigyázz, hogy míg magad körül a fizikai világot és a benne működő erőt növekedni látod, önmagában is állandóan éleszd az isteni szikrát, hogy annak birtokában emberibb életet varázzolj a földre. Ugye, tudod, hogy milyen rossz érzés, ha azt tapasztalod, hogy fogynak erőd? Ha betegség, fájdalom, szenvedés vesz körül? De mindennél rosszabb érzés, ha a lelked erejét veszíted el. Vigyázz hát lelked szereteterejére, mert ma is ebben áll az Istenországa. Ámen.

TÖRÖK ÁRON

A BOLDOG HÁZASSÁG TITKA

Józs 1, 8b

Midőn megállok előttetek, hogy egyházi megáldásban részesítsek, úgy érzem, hogy igen komoly feladat vár reám. Nézlek titeket, s az örök családra gondolok, mely a történelem folyamán, a társadalom sejtjeként, érdekes úton és módon jutott el kezdetleges állapotától mai formájáig, hogy kultúrtörténeti ténye-

zövé válva a fejlődés útján, minden nemes emberi értéknek megteremtője és hordozója legyen. Meggyőződésem, hogy a családot egy mély emberi igény, egy elkerülhetetlen társadalmi szükségszerűség hozta létre, hogy boldog örömek születésének, de egyben felelősségteljes feladatok vállalásának és betöltésének színhelye legyen az ember számára.

A fiatalok, kik vágyak és álmok útján egymásra találnak, a házasságnak, a családalapításnak rendszerint csak a könnyebb, ígéretesebb, szebb és vonzóbb részét látják. A folytonosság azonban nem szakad meg soha! A régiek helyett jönnek, jól megfontolt szándékkal vagy könnyelmű elhatározással, önként vagy kényszerűségből, de szüntelenül születnek az új családok, hogy aztán az egyik szerencsés és boldog, a másik szerencsétlen és boldogtalan legyen.

Ennek a családtörténeti folytonosságnak kívántok továbbvivői lenni ti is, amidőn megálltok Isten és a gyülekezet színe előtt ebben az ősi templomban, s útravalót várva készültök elmondani életreszólóan a hűségesküt, a házassági fogadalmat. Mögöttetek pár éves múlt, lángoló szerelem, érdekes fordulatokkal és próbára tevő történetekkel, de valahol a lelketek mélyén mégis komoly elszántsággal, erős elhatározással. Ó, bárcsak a jelen boldogsága beragyoghatná életeteket, hűségesen őrizné meg a múltat és szépnek ígérné a jövőndőt.

A családi életet írott és íratlan törvények kormányozzák. Aki ezt nem veszi figyelembe, nem tud vagy nem akar számolni vele, annak jobb, ha nem is indul el ezen az úton. Senki sem tud egyik napról a másikra eszményi élettársá válni. Mindazoknak az erkölcsi, magatartásbeli tulajdonságoknak a kialakítását, amelyek képessé teszik az egyént a házastársi szerepre, az egymás iránti felelősség vállalására, a szülővé alakulásra, az anyaság és az apaság megbecsülésére, — nem lehet játékszerűen, egyből elvégezni. Ez olyan komoly kötelesség, mely egész szívet és egész lelket, egész életet s annak rendjén erős szándékú önnevelést igényel, ha azt akarjuk, hogy ne csalódott, kiábrándult, életunt emberekké váljunk, de teljességbe menjen, valósággá legyen az ifjú álmok, tervek és remények szép, eszményi világa. Eppen ezért hirdetem nektek, hogy egy igazi élettársnak állhatatosnak, alkalmazkodónak, önzetlenül jónak és egyeneslelkűnek kell lennie. Mind ezek olyan tulajdonságok, melyekre a boldog családi élet épül, mert megteremtik a légkört, hogy az ily módon formálódó családban senki se érezze magát feleslegesnek, de nélkülözhetetlennek se, arra gondolva, hogy csak ő képviseli az értéket. Egyben természetes legyen mindenki számára az a hely, mit el kell foglalnia, és az a szerep, mit be kell töltenie.

Hol a helye és mi a szerepe a férjnek? A számotokra most alakuló családi életben ott a te helyed, ahol a holnap becsületes munkát, határozottságot, helytállást, tiszta vonalmat és nemes lelket kíván. Ne feledd azonban, hogy a faluközösség további megbecsülését, szüleid áldozatos ragaszkodását, leendő feleséged töretlen vonalmát csak úgy tarthatod meg és érdemelheted ki ezután is, ha az maradsz, aki voltál: erős, bátor, szerető, józan gondolkozású férfi. Természetes, hogy mátol kezdve mindig, de különösen a sorsdöntő fordulónál, a te élettársad kell legyen az első, aki pártfogódat élvezni fogja. De akkor emelkedsz az átlag fölé, ha úgy tudsz viselkedni, hogy ezt az elsőbbséget csak érzi mindenki, de vitázni miatta sohasem kell azokkal, kiknek tanácsa, féltő szeretete és aggodalma készítgette a te jövőndöt és munkálta áldozattal a te emberrévalásodat. Ez a te szereped, és ott a te helyed, ahol ezt a magatartást a legtöbbre becsülik s ahol azért hozzád a legodaadóbban ragaszkodnak majd.

Hol a helye és mi a szerepe a feleségnek? Leányéletem célhoz ért a mai napon. Ma mindenki téged néz, mindenki reád kíváncsi, szép vagy-e, boldognak látszol-e? De az élet, melyre vállalkoztál, több ennél az ünnepi alkalomnál. Nemsokára a felelősség falai közé kerülsz. Atlépsz egy küszöböt, melyen belül új időszámítás kezdődik számotokra. Legalább felerészben te vagy a felelős azért, hogy kettőtök otthonában az együttélés boldogsága vagy annak boldogtalansága rak-e fészket. A meleg, hangulatos családi légkör megteremtése és megtartása nehéz, de szép feladat, s elsősorban a te feladatod. Felelős vagy minden elmulasztott mosolyért. Tudnod kell, hogy ha az ember arcához semmit sem ad a mosoly, lehet az bármily bájos, egyébként közömbös marad. Felelős vagy a családi otthon minden értelmű tisztaságáért. Vállalod, hogy tisztességgel fogod betölteni élettársi s ha Isten úgy akarja majd, anyai hivatásodat. Nem könnyű az, amire vállalkozol. Minden bizonytalanságnál is fogsz, olykor a küszöbön belül és kívül egyaránt. A könnyek nemesítik, tisztítják a női lelket, s az élet apró örömeinek megbecsülésére képesítik Erre a képességre pedig nélkülözhetetlen szükség lesz az évek

során, mert az élet — még az egymást szerető és megértő lelkek esetében is — sokszor nehéz.

Nem az a fontos, hogy miként vélekednek az emberek a ti házasságotokról, hanem az, hogy ti mit éreztek szívetekben, mennyire vagytok ti lelki közelségben és közösségben egymással. Minden esküvő alkalmával véleményt nyilvánítanak az emberek. S amikor ezt teszik, a szép házat, az anyagi javakat, a jó állást, a délceg vőlegényt, a jó hozományt és a szép menyaszonyt nézik. Az élet azonban azt igazolja, hogy ezek egymagukban nem biztosítják a házasság boldogságát. Azok a szerencsés és boldog házasságok, ahol a fiatalok egymásban szerető szívre és együttérző lélekre találhatnak. Ahol egy dallamra „összhangzón és vidáman“ zeng a zsolttár, ott egy akarattal, jókedvvel, könnyen megy a munka, és egy érzéssel száll az imádság az élet Istenéhez.

A családi élet az ígérőt földje, mely hívogat, és ösztönöz. Egyesek könnyedén, mások csak áldozatok árán jutnak el oda. Nem az odavezető út és a megérkezés a fontos. Hányan vannak, kik meg se találják, ami ígérve van. S hányan, akik megtalálják ugyan, de nem tudják értékelni, megbecsülni és megtartani, mit készen, ajándékba ad nekik az Isten. Ezért van annyi szerencsétlen és boldogtalan házaselet a földön.

Titeket ott szeretnénk látni azok között, akik imádságos istenhittel, szorgalmas és becsületes munkával, szívüknek hűséges szeretetével és lelküknek őszinte jószággával, megérdemelten birtokolják ezt a földet értékeivel, és zúgolódás, panasz nélkül hordozzák terheit nehézségeivel.

Megtaláljátok egymást, de ne nyugodjatok, keressétek egymást tovább szüntelen! Szeretet, egyetértés, derű, jókedv, bizalom és megbecsülés kísérje további életeteket, hogy megnyugodjon mindazoknak lelke, kik szeretnek titeket, és dicsőséget nyerjen az Isten, s a boldog házasság nyomán szép legyen, jó legyen, áldott legyen családi életetek és körülöttek minden! Amen.

ZSIGMOND CSABA ATTILA

BOLDOG, AKI A KÍSÉRTÉSBEN KITART

Mt 4, 1—11

A megkísértés a legismertebb bibliai történetek egyike. Közismert, és mindig időszzerű. Sokszor nasznált, de mégsem elnyűtt. Benne nem két személy — Jézus és a Sátán — narcárolni van szó, hanem az embernek önmagával vívott küzdelméről. Ezt a harcot minden embernek meg kell vívnia. A léleképítés küzdelme ez, s önmagával való tusakodása rendjén az ember egyedül van. Ezt érzékelteti Jézus elvonulása a pusztába. Az igent vagy a nemet az ember saját maga mondja ki. Melyik utat választjuk: a lelki rabság, vagy az Istenben feloldódó lelki szabadság útját? Az igaz és hamis értékek küzdelme, a mulandó és maradandó értékek harca ez, amelyet kikerülni nem lehet. Ebbe bele kell menni, s mint minden harcba, itt is csak nyerni vagy veszíteni lehet. Jézus bizonyította: nyerni is lehet.

Sokszor cseréljük el az élet maradandó értékeit apró, futó örömkért. A megkísértés történetében Jézus áll elénk, és megtanít arra, hogy rossz cserébe ne menjünk bele, hisz e küzdelemben az igaz élet, az örökélet a tét. Ez pedig pótolhatatlan kincs. Tulajdonképpen a „mindent“ tesszük fel, kockáztatjuk a „semmiért“! Mindnyájan valamilyen közösségnek a tagjai vagyunk, s valamilyen hivatalt töltünk be. Minden hivatalt — a legkisebb és a legnagyobb — egész embert követel. Igaz életünk, egész emberségünk és helytállásunk nagy próbája az, hogy a három kísértésnek hogyan tudunk ellenállni.

Az első kísértés: az éhség. A történelem híven szemlélteti és tanúsítja, hogy mi mindenre vetemedett az ember, amikor éhes volt. Ölt, gyilkolt, fosztogatott. Megette embertársát, sőt még gyermekét is. A leírás szerint Jézus negyven napig böjtölt, amikor jött a kísértő, s ezt mondta neki: ha Isten fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek váljanak kenyérré. Ő így válaszolt: meg van írva: nem csak kenyérről él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából jön. — Jézus tudta: nincs reménytelen pillanat; Isten csak megpróbál, de nem veszejt el. Éppen ezért az ember kötelessége önmaga erősítése. Az ember többre hivatott a jólla-